

نقش پیاده راه ها در ارتقاء هویت شهر (نمونه موردی: کوچه برلن و مهران)

ملیکا آقابرانی*، فرح حبیب²

1- کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشکده هنر و معماری، واحد علوم تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران Melika_b99@yahoo.com

2- استاد دانشکده هنر و معماری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران f.habib@srbiau.ac.ir

:

چکیده

هویت شهر همان هویت انسان در زندگی اجتماعی است. شهر به عنوان ظرف فعالیت های انسان هم تجلی گاه هویت جامعه است و هم اینکه جامعه را به سوی آن هدایت می کند. فضاهای شهری یکی از بارزترین عرصه های تجلی هویت، فرهنگ و تمدن جامعه شهری است در این بین فضاهای پیاده یکی از مهم ترین فضاهای شهری و عرصه های عمومی در شهرهاست، کمبود و نبود کیفیت در پیاده راه ها منجر به تضعیف هویت فضاهای شهری و هویت اجتماعی شهروندان شده است. مسیر یک پیاده راه می تواند نیازهای گوناگون شهروندان را برآورده سازد و در عین حال هویت خاص خود را داشته باشد، به شهروندان احساس آرامش و امنیت ببخشد و در واقع بستر زندگی شهری افراد باشد، توقع های آنان را برآورده سازد و احساس تعلق به فضا را تقویت کند. این مقاله با هدف بررسی نقش پیاده راه های برلن و مهران در تهران بر ارتقاء هویت شهر نگارش گردیده است. پژوهش حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی بوده و بر اساس مطالعات کتابخانه ای در مورد محور پیاده و ارتقاء هویت شهر و روش های کیفی، یعنی مشاهده و گفتگو و مصاحبه با کسبه و عابرین کوچه برلن و مهران به انجام رسیده است.

واژه های کلیدی: پیاده راه، هویت شهر، فضاهای شهری، کوچه برلن، کوچه مهران

1- مقدمه

فضاهای شهری یکی از بارزترین عرصه های تجلی هویت، فرهنگ و تمدن جامعه شهری است و علاوه بر این که تجلی گاه رابطه عملکرد انسان و فضا است، از نظر سیاسی، اقتصادی و اجتماعی نیز ارزش والایی دارد [1]. در این بین فضاهای پیاده یکی از مهم ترین فضاهای شهری و عرصه های عمومی در شهرها است، به طوری که جین جیکوبز پیاده راه ها را فضای عمومی و اصلی شهر و نیز حیاتی ترین عضو آن بر می شمارد. این مهم زمانی بیشتر نمود پیدا می کند که توسعه بی رویه کالبد شهری، افزایش وسایل نقلیه عمومی و خصوصی و زوال محیط زیست آثار زیانباری بر ساختار شهر و در نتیجه سلامت جسمی و روانی شهروندان داشته باشد [2]. پیاده روی مهم ترین امکان برای مشاهده مکان ها و فعالیت ها و احساس شور و تحرک زندگی و کشف ارزش ها و جاذبه های نهفته در محیط شهر به حساب می آید. این پدیده از نظر ادراک هویت فضایی، احساس تعلق به محیط و دریافت زیبایی از اهمیت اساسی برخوردار است [3]. فضاهای پیاده مدار، ترکیبی از فرم ها، فضاها و عملکردهای پر تنوعی هستند که در پیوند بسیار نزدیک با یکدیگر، در خدمت تامین دامنه وسیعی از نیازهای انسانی شهری کل واحدی را در مرکز شهر ها به وجود آورده و به آن هویت بخشیده اند از طرف دیگر، یکی از راه های تجدید حیات مدنی